

УДК [631.445.41:631.415]:631.8(463.14)

Медведєв Д. В, здобувач другого (магістерського) рівня освіти

Гавва К. М., асистент

Сотников Ю. О., канд. техн. наук, доцент

Державний біотехнологічний університет

ОЦІНКА ВПЛИВУ БАКТЕРІАЛЬНОГО ДОБРИВА «ДІАЗОФІТ» НА КАТАЛАЗНУ ФЕРМЕНТАТИВНУ АКТИВНІСТЬ ЧОРНОЗЕМУ ТИПОВОГО НА ФОНІ РІЗНИХ ДОЗ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ

Висвітлено дослідженням впливу агрогенного використання чорноземів типових (різне удобрення: N_{10} , N_{30} , N_{60} та інокуляція насіння препаратом діазофіт) на динаміку ферментативної активності каталази за фазами розвитку ячменю ярого сорту Дункан та пшениці ярої сорту Харківська 30 (кущення, вихід у трубку, молочно-воскова стиглість) в умовах дрібно ділянкового дослідю. Висвітлено негативну дію на каталазну активність застосування інокуляції насіння пшениці та ячменю препаратом діазофіт (*Rhizobium radiobacter 204*) та підвищення активності ферменту каталаза у зоні ризосфери за умов удобрення у дозах N_{10} .

Метою досліджень було дослідити вплив удобрення агрочорнозему на ферментативну активність каталази у ризосфері посівів ячменю та пшениці.

Мета роботи обумовило такі завдання: дослідити ферментативну активність каталази агрочорнозему типового за різного удобрення у ході вирощування ярої пшениці та ячменю; вивчити динаміку активності ферменту каталаза агрочорнозему типового за фазами розвитку пшениці та ячменю (кушіння, вихід у трубку, молочно-воскова стиглість); оцінити вплив різного удобрення (N_{10} , N_{30} , N_{60} , інокуляція насіння біопрепаратом Діазофіт) агрочорнозему типового на активність каталази за фазами розвитку пшениці та ячменю.

Згідно отриманих даних каталазної ферментативної активності у ризосферній зоні посівів ячменю сорту Дункан та пшениці сорту Харківська 30 у межах дрібноділяночного дослідю за різного удобрення відмітимо позитивний вплив мінерального удобрення у малих дозах, особливо на варіантах N_{10} , де на активність ферменту каталаза була найбільшою (кущення – 4,2-5,2, вихід у трубку – 6,1-7,6, молочно-воскова стиглість – 5,1-5,4 $\text{cm}^3 \text{O}_2$ на 1 г ґрунту за 1 хвилину).

У фазу кущення найбільші показники ферментативної каталазної активності під ячменем та пшеницею було відмічено у варіантах N_{10} (відповідно 5,2 і 4,2 $\text{cm}^3 \text{O}_2$ на 1 г ґрунту за 1 хвилину). Деяко менші показники було зафіксовано під ячменем N_{10} + діазофіт 2,7 $\text{cm}^3 \text{O}_2$ на 1 г ґрунту за 1 хвилину та пшеницею N_{60} + діазофіт у 2,8 $\text{cm}^3 \text{O}_2$ на 1 г ґрунту за 1 хвилину.

У фазу виходу у трубку найбільші показники ферментативної каталазної активності було відмічено у варіантах N_{10} та N_{60} + діазофіт як у випадку пшениці (Харківська 30) так і ячменю (Дункан). Але варто відзначити незначне підвищення ферментативної каталазної активності у варіантах одночасного

внесення азотних добрив та інокулянта при вирощення ячменю і навпаки зниження у випадку вирощення пшениці. Також варто відзначити загальне підвищення каталазної активності ($3,8-7,6 \text{ см}^3 \text{ O}_2$ на 1 г ґрунту за 1 хвилину) та більшу амплітуду відхилень від середнього значення у фазу виходу в трубку порівняно із фазою кущіння.

У фазу молочно-воскової стиглості посівів ячменю та пшениці ферментативна каталазна активність сягала середніх значень ($3,8-5,4 \text{ см}^3 \text{ O}_2$ на 1 г ґрунту за 1 хвилину) за фазами розвитку та була відмічена середнім ступенем забезпечення на ґрунту ферментом каталаза.

У середньому за трьома фазами розвитку посівів ячменю сорту Дункан та пшениці сорту Харківська 30 (кущіння, вихід у трубку, молочно-воскова стиглість) ферментативна каталазна активність сягала середніх значень ($3,6-5,8 \text{ см}^3 \text{ O}_2$ на 1 г ґрунту за 1 хвилину) за фазами розвитку та була охарактеризована середнім ступенем забезпечення ґрунту на фермент каталаза. Оскільки використання інокулянта діазофіт як і високих доз азотних добрив дещо пригнічує мікробіологічну активність то відповідно знижується і ферментативна каталазна активність, що пояснюється зниженими темпами утворення перекису водню. Найвища активність ферменту каталази було зафіксовано у варіантах внесення малих доз аміачної селітри яка навпаки стимулювала мікробіологічні процеси і відповідно прискорені темпи утворення перекису водню в ході процесів дихання біоти, що відобразилося варіантах ячменю $N_{10} - 5,7 \text{ см}^3 \text{ O}_2$ на 1 г ґрунту за 1 хвилину та пшениці $N_{10} - 5,8 \text{ см}^3 \text{ O}_2$ на 1 г ґрунту за 1 хвилину.